

Správa o výsledku kontroly 2023

Infraštruktúra pre pripájanie škôl do internetu

Kontrolovali sme

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Ministerstvo je rozpočtovou organizáciou štátu, ktorá je svojimi príjmami a výdavkami napojená na štátny rozpočet. Je právnickou osobou, v právnych vzťahoch vystupuje vo svojom mene, nadobúda práva, zaväzuje sa a má právnu zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Je ústredným orgánom štátnej správy pre základné, ako aj stredné školy. V rozsahu svojej pôsobnosti zriaďuje rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie, kontroluje a hodnotí ich činnosť. Jeho úlohou v oblasti informatizácie je, okrem iného, aj zabezpečovanie vypracúvania koncepčných a strategických materiálov v oblasti IT služieb a informatizácie rezortu školstva.

Ako sme postupovali

Kontrola bola realizovaná podľa príslušných ustanovení zákona o NKÚ SR a štandardov, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). Výber vzorky dokladov ku kontrole bol realizovaný na základe odborného úsudku kontrolórov. **Kontrolovaným obdobím boli roky 2018 až 2022 a súvisiace obdobia.**

Prečo sme kontrolovali

Rezort školstva sa už dve desaťročia usiluje zabezpečiť pre všetky školy kvalitnú digitálnu infraštruktúru v súlade s hlavnými prioritami digitálnej transformácie, ktoré sú obsiahnuté v schválených stratégiách. NKÚ SR sa zamerával na preverenie reálneho využitia strategických dokumentov, ktoré prijalo ministerstvo školstva v období rokov 2014 – 2022 pre oblasť informatizácie.

Čo sme zistili

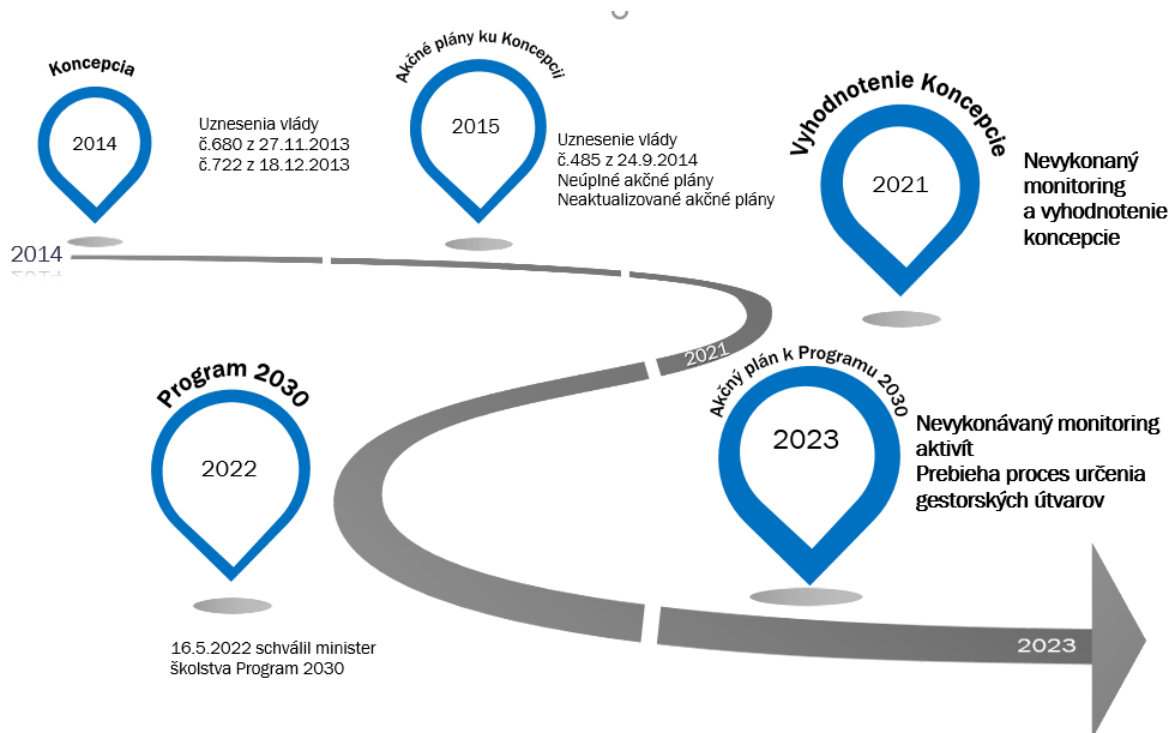
Ministerstvo splnilo len formálne úlohu uloženú v Uznesení vlády SR č. 485 zo dňa 24.9.2014 ohľadom vypracovania Akčných plánov, ktoré mali vychádzať z cieľov schválenej Koncepcie informatizácie a digitalizácie rezortu školstva s výhľadom do roku 2020, a to najmä z dôvodu že procesy súvisiace s plnením predmetnej úlohy neboli dostatočne riadené, monitorované a vyhodnocované, v súlade so zákonom č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády, Štatútom a Organizačným poriadkom MŠVVaŠ SR.

Ministerstvo nevypracovalo 5 akčných plánov pre realizáciu cieľov Koncepcie informatizácie a digitalizácie rezortu školstva s výhľadom do roku 2020 vlastnou organizačnou zložkou, ale v máji 2015 ich vypracovanie obstaralo prostredníctvom externej spoločnosti PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o. za dohodnutú odmenu 360 000,00 eur napriek tomu, že úlohy ministerstva v oblasti informatizácie plní sekcia informatiky, a to vrátane vypracúvania koncepcií a stratégií rozvoja informatiky a informatizácie rezortu školstva.

Preverenie akčného plánu „Akčný plán rozvoja a optimalizácie IKT (digitálnej) infraštruktúry a súvisiaceho vybavenia v rezorte školstva“ bolo zistené, že neobsahoval žiadne informácie v súvislosti s financovaním stanovených aktivít, a nebol ani v priebehu nasledujúcich piatich rokov (2016 – 2020) aktualizovaný a vyhodnocovaný. **Ministerstvo teda nedisponovalo relevantnými východiskovými údajmi potrebnými na splnenie stanovených cieľov koncepcie v dôsledku čoho uzatváralo zmluvné vzťahy bez dostatočnej odbornej starostlivosti a zásady riadneho finančného riadenia. V súvislosti s touto skutočnosťou NKÚ SR identifikoval vznik a pretrvávanie rizika nehospodárneho a neúčinného využívania finančných prostriedkov na plnenie preverovaných zmluvných vzťahov.**

Ministerstvo vynaložilo verejné prostriedky na vypracovanie Akčných plánov, ktoré neboli vypracované v súlade s podmienkami Realizačnej zmluvy a súčasne nerealizovalo pravidelný monitoring aktivít a vyhodnotenie ich plnenia. Vzhľadom na uvedené, ministerstvo tieto prostriedky použilo neekonomicky, neefektívne a neúčinne.

Ministerstvo nemá nastavený stabilný a funkčný systém riadenia rizík. Neberie do úvahy všetky známe riziká, ktorým je, alebo ktorým môže byť vystavený, vrátane rizík, ktorým je vystavený zo strany externých subjektov v dôsledku čoho nezohľadňuje najmä možné dopady príslušného rizika na schopnosť poskytovať predpísaným spôsobom služby a veľkosť potenciálnej ekonomickej straty. Medzi najvýznamnejšie riziká patrí **pretrvávajúca absencia relevantných východiskových údajov pre tvorbu účinnej národnej stratégie v oblasti informatizácie**. Napriek uvedenej skutočnosti bola v roku 2022 vypracovaná nová Koncepcia - Program informatizácie školstva do roku 2030, ktorý je novou dlhodobou stratégiou pre oblasť informatizácie školstva, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je Akčný plán informatizácie a digitálnej transformácie vzdelávania v SR na obdobie rokov 2021 – 2024.

Čo odporúčame

Odporúčania príslušnému parlamentnému výboru Národnej rady pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport:

Zaviazať MŠVVaŠ SR predložením komplexnej informácie o prioritách rezortu školstva v oblasti digitalizácie škôl a školských zariadení.

VÝKON KONTROLNEJ AKCIE

Účel kontrolnej akcie

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť zmluvné vzťahy na zabezpečenie pripájania škôl do internetu. Kontrola bola zameraná na vyhodnotenie realizovania projektov zameraných na pripojenie škôl do internetu.

Rámec kontrolnej akcie

V decembri 2021 bol vypracovaný Program informatizácie školstva do roku 2030, ktorý obsahuje taktiež oblasť zabezpečenia vysokorýchlostného pripojenia na internet všetkých dotknutých subjektov. V súlade s cieľom definovaným v Národnom pláne širokopásmového pripojenia, kde sú školy definované ako „významné subjekty sociálno-ekonomickej interakcie, ktoré budú mať do roku 2030 prístup ku gigabitovému pripojeniu, a to na pasívnej časti infraštruktúry, ktorá nebude do budúcnosti vyžadovať výmenu z dôvodu zvyšujúcich sa kapacitných alebo iných kvalitatívnych a technologických požiadaviek“, bude MŠVVaŠ SR v kontexte predmetného plánu v kooperácii s MIRRI SR pripravovať a budovať ďalší rozvoj širokopásmového pripojenia škôl. MŠVVaŠ SR poskytuje školám na úrovni regionálneho školstva internetovú konektivitu a dátové služby v rámci dvoch projektov SANET do škôl – od poskytovateľa Združenie používateľov Slovenskej akademickej dátovej siete SANET a EDUNET_SK.

Združenie SANET je samostatnou právnickou osobou so sídlom v Bratislave. Združenie je nezisková organizácia, podporovaná ministerstvom školstva a jej členmi prostredníctvom pravidelných ročných členských príspevkov. Cieľom združenia je zabezpečenie prevádzky Slovenskej akademickej dátovej siete SANET a poskytovanie ďalších telekomunikačných a informačných služieb, najmä pre akademickú, t. j. vedecko-výskumnú, univerzitnú a vzdelávaciu oblasť v Slovenskej republike. Svoje služby poskytuje len členom združenia. V kontrolovanom období poskytovalo združenie SANET svojim členom optický prístup do siete SANET, prístup do Európskej akademickej siete GEANT a prístup do svetovej siete Internet. Členmi sa môžu stať organizácie spĺňajúce stanovené kritériá, obdobné aké platia v iných akademických sieťach v Európe. Z toho dôvodu sa každý záujemca o jeho služby musí stať jeho členom. Poplatky za služby môžu byť uhrádzané jednotlivými členmi združenia SANET-u na základe zmluvy alebo ministerstvom školstva formou jednorazovej platby (dotácie) za príslušný kalendárny rok.

Cieľom **projektu EDUNET_SK** bolo poskytovanie telekomunikačných, dátových služieb a služieb centrálného manažmentu virtuálnej privátnej siete pre základné, stredné a materské školy a pre vybrané školské zariadenia. Účelom projektu bolo podporiť distribúciu digitálneho vzdelávacieho obsahu, elektronické testovanie žiakov a zabezpečiť prístup do internetu s centrálnym manažmentom siete. Projekt bol prioritne určený pre školy, v ktorých prebieha sústavná príprava na povolanie a ktoré vo vyučovacom procese aktívne využívajú prácu s digitálnymi technológiami a digitálnym vzdelávacím obsahom.

K metódam a technikám, ktoré boli uplatnené počas výkonu kontroly, patrili najmä analytická a porovnávací metóda, štúdium všeobecne záväzných právnych predpisov a interných predpisov, preskúmanie predložených dokladov a dokumentácie, prepočty, rozhovory, konzultácie so zamestnancami kontrolovaného subjektu.

NKÚ SR v mesiaci máj 2023 oslovil vybrané školy formou dotazníka. Účelom dotazníka bolo zistiť výšku priemerných mesačných nákladov škôl súvisiacich s pripojením do projektov poskytovaných centrálnou ministerstvom školstva, ako aj mieru spokojnosti škôl s internetovým pripojením. Z celkového počtu 3 584 základných škôl, stredných odborných škôl a gymnázií boli vybrané školy na základe nasledovných kritérií:

- Podľa územného členenia v každom kraji min šesť škôl z toho minimálne dve základné školy, jedna stredná odborná škola a jedno gymnázium.
- Zapojenie do projektov v rámci každého kraja minimálne jedna škola z projektu Sanet do škôl a minimálne jedna škola z projektu Digitálne učivo na dosah pre okresy, v ktorých bol realizovaný.
- V celej vzorke minimálne štyri školy z každej veľkostnej kategórie podľa počtu žiakov (do 50 žiakov; od 51 do 250 žiakov; od 251 do 400 žiakov; od 401 do 600 žiakov; nad 600 žiakov).

Spolu bolo oslovených 49 škôl, z toho 23 základných škôl, 13 stredných odborných škôl a 13 gymnázií. Na dotazník odpovedalo 70 % oslovených škôl, čo predstavuje jedno percento zo všetkých základných, stredných odborných škôl a gymnázií. Pre výber vzorky boli použité údaje z Registra škôl a školských zariadení platné k septembru 2022.

Kontrolovaným obdobím boli roky 2018 až 2022 a súvisiace obdobia.

Výsledky kontrolnej akcie

Strategické plánovanie v oblasti infraštruktúry IKT v rezorte školstva

Informatizácia a digitálna agenda patria medzi hlavné programové priority EÚ a povinnosťou SR je prijímať opatrenia na splnenie stanovených cieľov. Z toho dôvodu sa NKÚ SR zamerlal na preverenie významu, reálneho využitia a naplnenia účelu strategických dokumentov, ktoré prijalo ministerstvo školstva v období rokov 2014 – 2022 pre oblasť informatizácie, a to konkrétne Konceptcie a súvisiacich Akčných plánov, ako aj neskôr prijatého Programu informatizácie školstva do roku 2030 a spolu s ním prijatého Akčného plánu informatizácie a digitálnej transformácie vzdelávania v SR na obdobie 2021 – 2024.

V nadväznosti na Programové vyhlásenie vlády SR na obdobie rokov 2012 až 2016 vypracovalo ministerstvo školstva Konceptciu, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 485/2014 zo dňa 24. 9. 2014. Jej hlavným cieľom bolo zdefinovať potreby a aktivity v oblasti informatizácie a digitalizácie rezortu školstva tak, aby inštitúcie spadajúce pod rezort MŠVVaŠ SR mohli zvyšovať svoju kvalitu a aby im rezort poskytol adekvátnu podporu. Vo vyššie uvedenom uznesení vláda SR súčasne uložila povinnosť ministrovi školstva v termíne do 30. 4. 2015 vypracovať Akčné plány realizácie. V súlade s obsahom Konceptcie malo ísť o päť Akčných plánov.

1. Akčný plán rozvoja a optimalizácie IKT (digitálnej) infraštruktúry a súvisiaceho vybavenia v rezorte školstva.
2. Akčný plán rozvoja elektronických služieb rezortu školstva na centrálnej a regionálnej úrovni a zlepšenie prístupu k týmto službám.
3. Akčný plán digitalizácie edukačného obsahu.
4. Akčný plán rozvoja digitálnych zručností a kompetencií v rezorte školstva.
5. Akčný plán medzirezortnej, medzi sektorovej a medzinárodnej spolupráce v oblasti digitalizácie a transferu inovácií pre rezorty školstva.

S cieľom zabezpečiť vypracovanie Akčných plánov ministerstvo uzavrelo dňa 11. 5. 2015 Realizačnú zmluvu so spoločnosťou PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o. Predmetom Realizačnej zmluvy bolo zabezpečiť analýzy a expertné činnosti pre ministerstvo školstva v súvislosti s prípravou a realizáciou Akčných plánov v zmysle Uznesenia vlády SR č. 485 z 24. septembra 2014. Odmena bola zmluvnými stranami dohodnutá vo výške 360 000,00 eur. Kontrolou bolo zistené, že spoločnosť PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o. vypracovala a odovzdala Akčné plány ministerstvu v zmluvne dohodnutom termíne.

Na základe preverenia vybraného Akčného plánu rozvoja a optimalizácie IKT (digitálnej) infraštruktúry a súvisiaceho vybavenia v rezorte školstva kontrolná skupina konštatuje, že podľa Realizačnej zmluvy mal predmetný Akčný plán obsahovať taxatívne stanovené náležitosti, a to predovšetkým objem financovania jednotlivých aktivít. Uvedený Akčný plán neobsahoval žiadne informácie v súvislosti s financovaním stanovených aktivít, pričom ani v priebehu nasledujúcich piatich rokov (2016 – 2020) nebol Akčný plán aktualizovaný a takéto údaje neboli doplnené. V súlade s obsahom Konceptcie, nevyhnutným predpokladom zabezpečenia splnenia jej cieľov mal byť pravidelný monitoring plnenia aktivít stanovených v Akčných plánoch a následné vyhodnotenie celého strategického materiálu. Keďže Konceptcia nebola definovaná ako rigidný dokument, práve monitoring Akčných plánov umožňuje reagovať na aktuálne potreby a v súlade s nimi ju obsahovo dopĺňať a aktualizovať.

Ministerstvo nepredložilo žiadne dokumenty, ktoré by preukazovali vykonávanie monitoringu Akčných plánov ku Konceptcii, ako ani vyhodnotenie samotnej Konceptcie. Súčasne nepodalo vysvetlenie, odkiaľ čerpalo informácie

a údaje, ktoré sú uvedené v bode 1.2 Programu informatizácie školstva do roku 2030. Vzhľadom na uvedené NKÚ SR konštatuje, že nie je možné jednoznačne preukázať správnosť uvádzaných údajov.

V nadväznosti na koncepciu ministerstvo vypracovalo v roku 2022 nový strategický dokument s názvom Program informatizácie školstva do roku 2030. Predmetný dokument obsahuje v bode 1.2 podrobné vyhodnotenie koncepcie, t. j. počet splnených, čiastočne splnených, ako aj nesplnených aktivít, spolu s ich pomenovaním. Vyššie uvedený Program informatizácie školstva do roku 2030 je novou dlhodobou stratégiou pre oblasť informatizácie školstva. Tento dokument schválil minister dňa 16. 5. 2022.

Z dôvodu, že ministerstvo nevykonávalo a ani v súčasnosti nevykonáva žiadny monitoring a následné vyhodnocovanie strategických dokumentov, t. j. koncepcií ani Akčných plánov, ktoré sú základným prostriedkom na dosiahnutie stanovených cieľov, NKÚ SR poukazuje na pretrvávajúcu nesystémovosť vo vzťahu k monitorovaniu a vyhodnocovaniu strategických materiálov. Prijaté stratégie majú iba formálny charakter, v praxi sa dostatočne nevyužívajú, v dôsledku čoho vzniká riziko nesplnenia stanovených cieľov. **Ministerstvo nemá zavedený systém monitoringu a vyhodnocovania strategických dokumentov v oblasti informatizácie školstva.**

Zmluvné vzťahy na zabezpečenie pripájania škôl do internetu

Projekt Sanet do škôl

Združenie SANET poskytuje najmä stredným školám pripojenia do Slovenskej akademickej dátovej siete prenosovou rýchlosťou jeden Gb/s. Ministerstvo školstva uzatvorilo v roku 2008 so Združením SANET zmluvu o poskytnutí finančných prostriedkov, ktorej predmetom bola realizácia projektu Sanet do škôl. Cieľom projektu bolo rozšíriť infraštruktúru akademickej dátovej siete SANET zo súčasných 23 akademických a výskumných centier do ďalších 54 nových miest. Projekt sa zaoberal vytvorením vysokorýchlostnej optickej infraštruktúry, neriešil problematiku obsahu ani používateľov siete, t. j. žiakov a učiteľov. Princípom projektu bolo pripájanie škôl do siete SANET.

Ministerstvo školstva v kontrolovanom období 2018 až 2022 vyčleňovalo finančné prostriedky na údržbu dátovej optickej infraštruktúry a rozvoj dátovej siete pre školy a školské zariadenia v zmysle zákona o financovaní škôl. Tieto prostriedky boli poskytované na základe každoročne obnovovaných zmlúv o poskytnutí dotácie zo štátneho rozpočtu, uzatvorených medzi ministerstvom a Združením používateľov Slovenskej akademickej dátovej siete – SANET. Ročná výška dotácie bola určená na 200 000,00 eur, z toho kapitálové výdavky vo výške 100 000,00 eur a bežné výdavky vo výške 100 000,00 eur. Združenie SANET sa zaviazalo poskytnuté dotácie použiť výhradne na podporu ďalšieho rozširovania dátovej siete SANET pre členov združenia v rámci projektu Sanet do škôl, a tiež podporu prevádzky a služieb pripojenia do dátovej optickej infraštruktúry členom združenia.

Pripojenia do dátovej siete SANET prenosovou rýchlosťou 1Gb/s boli realizované na základe zmlúv o poskytovaní služieb uzavretých medzi združením a školami. Počet podporovaných škôl za jednotlivé roky 2018 – 2022 je uvedený v tabuľke č. 1 „Počet podporovaných škôl a školských zariadení“

Tabuľka č. 1: Počet podporovaných škôl a školských zariadení

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Počet podporovaných škôl	385	395	401	439	439
Dotácia MŠVVaŠ SR v eurách	200 000,-	200 000,-	200 000,-	200 000,-	200 000,-
Priemer na jednu školu za mesiac v eurách	43	42	42	38	38

Zdroj: MŠVVaŠ SR, vlastné spracovanie NKÚ SR

Na základe preverenia predloženého zúčtovania finančných prostriedkov na zabezpečenie prevádzky a ďalšie rozšírenie optickej siete SANET NKÚ SR konštatuje, že neboli zistené žiadne nedostatky.

Projekt Digitálne učivo na dosah

Ministerstvo školstva v roku 2021 ukončilo zabezpečenie prevádzky projektu Digitálne učivo na dosah. Názov projektu Digitálne učivo na dosah nevystihuje obsah projektu z dôvodu, že nerieši samotné digitálne učivo, ale len infraštruktúru pre prístup k vzdelávaciemu obsahu. Tento projekt realizovalo ministerstvo školstva v kooperácii s partnerom projektu, úradom vlády. Tento projekt predstavuje dva na seba nadväzujúce národné projekty, a to Digitálne učivo na dosah a Digitálne učivo na dosah 2. fáza. Prvá fáza projektu bola financovaná z operačného programu Informatizácia spoločnosti vo výške 4,9 mil. eur a druhá fáza z operačného programu Integrovaná infraštruktúra vo výške 24,4 mil. eur. Jeho cieľom bolo vybudovanie infraštruktúry a zabezpečenie prístupu k vzdelávaciemu obsahu pre používateľov v regionálnych školských zariadeniach s garanciou bezpečného internetu. Špecifickými cieľmi projektu boli:

1. zavedenie eGOV služby: Prístup k digitálnym službám školy;
2. vytvorenie informačného systému Centrálny bod pre riadenie prístupu k digitálnemu vzdelávaciemu obsahu rezortu školstva a tretích strán;
3. vybudovanie a prevádzka dostatočne výkonnej vyhradenej siete ministerstva školstva v jednotlivých regionálnych školských zariadeniach.

V rámci projektu bola vo vybraných okresoch Slovenska (Trnava, Banská Štiavnica, Banská Bystrica, Spišská Nová Ves, Snina) vybudovaná vyhradená sieť, do ktorej bolo v decembri 2021 pripojených viac ako 200 škôl.

V kontrolovanom období 2018 – 2022 zabezpečovala prevádzku vyhradenej siete organizácia NASES¹ bezodplatne na základe zmluvy o prevádzke informačného systému Centrálny bod a o prevádzke vyhradenej siete ministerstva školstva. Vyhradenou sieťou sa rozumie súhrn fyzicky a logicky prepojených telekomunikačných zariadení, ktoré má v správe úrad vlády. Táto sieť bola používaná na zabezpečenie pripojenia zariadení koncových používateľov do informačného systému Centrálny bod, a teda na sprístupňovanie eGov služby koncovým používateľom. Zmluvu o prevádzke informačného systému Centrálny bod a o prevádzke vyhradenej siete uzatvorilo ministerstvo školstva s NASES dňa 23. 3. 2016 s účinnosťou od 31. 3. 2016 na dobu 5 rokov s možnosťou jej predĺženia o jeden rok, a to aj opakovane. Dňa 23. 3. 2021 bol k tejto zmluve uzatvorený dodatok č. 1 (účinný od 31. 3. 2021), ktorým bola predĺžená doba platnosti zmluvy do 30. 9. 2021, taktiež s možnosťou jej predĺženia o jeden rok, a to aj opakovane.

Väčšine zariadení v informačnom systéme Centrálny bod, ktoré sú majetkom ministerstva, skončila záruka a licencie potrebné na ich využitie. Z tohto dôvodu pristúpilo ministerstvo k analýze možností zabezpečenia služby tohto systému v ďalšom období. Zároveň **NASES deklarovala, že nie je možné pokračovať v doterajšom modeli plnenia projektu Digitálne učivo na dosah (bezodplatná prevádzková zmluva) z dôvodu, že ani v roku 2021 sa jej nepodarilo získať finančné prostriedky na podporu prevádzky.** Vzhľadom na uvedené a tiež z dôvodu povinnosti ministerstva zabezpečiť udržateľnosť projektu Digitálne učivo na dosah, ministerstvo pristúpilo v apríli 2021 k migrácii pripojenia škôl z tohto projektu do projektu EDUNET_SK. Ministerstvo túto migráciu zabezpečilo objednávkou v rámci projektu EDUNET_SK. Predmetom tejto objednávky bolo zapojenie 217 škôl zaradených v projekte Digitálne učivo na dosah na účely zabezpečenia jeho udržateľnosti. Objednané boli implementačné práce vo výške 397 370,40 eur (priemerne 1831 eur na školu) a pravidelné mesačné paušálne poplatky vo výške 53 014,84 eur (priemerne 244 eur na školu) za súvisiace služby na dobu 48 mesiacov. V priemere na jednu školu boli objednané implementačné práce v hodnote 1831 eur a pravidelné mesačné poplatky 244 eur. Následne bolo od mája 2021 do septembra 2022 zapojených 217 škôl.

¹ NASES vznikla 1. 1. 2009 ako príspevková organizácia úradu vlády na účely plnenia odborných úloh v oblasti informatizácie spoločnosti, vyplývajúcich zo zákona o informačných systémoch verejnej správy. Od 1. 1. 2019 bola NASES delimitovaná pod Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu Slovenskej republiky a následne od 1. 7. 2020 na Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.

Projekt EDUNET_SK

Nastavenie projektu a zmluvných podmienok ministerstvom pre projekt EDUNET_SK spojené s nečinnosťou jeho riadiaceho výboru umožňovalo nezákonné pokračovanie projektu Infovek 2, čoho dôsledkom bolo opakované udeľovanie pokút od ÚVO v súhrnnej výške 1 269 760,98 eur.

Pripájanie subjektov prebiehalo **na dobrovoľnej** báze, tzn. bolo na slobodnom rozhodnutí každej školy a školského zariadenia, či sa zapojí do projektu EDUNET_SK a bude bezplatne využívať poskytované služby alebo využije služby iného poskytovateľa internetových služieb v danej lokalite za odplatu.

V roku 2019 bolo do projektu EDUNET_SK pripojených 91 škôl, v roku 2020 bolo pripojených 2 068, v nasledujúcom roku stúpol počet pripojených škôl na 2 554 a celkovo do roku 2022 bolo pripojených 2 939 škôl.

Dňa 3. 10. 2018 ministerstvo školstva uzavrelo Rámcovú dohodu o poskytovaní elektronických komunikačných služieb k projektu EDUNET_SK s dodávateľom služieb SWAN, a. s. na obdobie 48 mesiacov. Následne dňa 5. 10. 2018 bol uzatvorený dodatok k tejto dohode z dôvodu nutnosti úpravy niektorých ustanovení zmluvy, najmä zníženia celkovej výšky dohodnutej odmeny za poskytovanie služieb o čiastku 68 515,20 eur, ako aj zvýšenia počtu členov riadiaceho výboru projektu. Predmetom dohody bol záväzok dodávateľa poskytovať ministerstvu služby za dohodnutú odmenu v celkovej výške **64 359 670,94 eur**.

Ministerstvo školstva nepostupovalo v súlade s rámcovou dohodou, keďže neuskutočnilo prvú objednávku v zmluvne stanovenom termíne, t. j. v priebehu jedného kalendárneho mesiaca od účinnosti tejto dohody. Realizácia Rámcovej dohody prebiehala formou písomných objednávok ministerstva, pričom každú objednávku a detailný popis riešenia implementácie služieb bol povinný schváliť riadiaci výbor projektu. V tejto dohode bolo dohodnuté doručenie prvej objednávky dodávateľovi služieb v lehote jedného kalendárneho mesiaca od jej účinnosti. Dodávateľ bol zaviazaný zrealizovať objednávku v lehote 12 kalendárnych mesiacov od schválenia detailného popisu riešenia služieb zo strany riadiaceho výboru projektu. Na zasadnutí riadiaceho výboru projektu dňa 13. 2. 2019 bol schválený štatút riadiaceho výboru projektu a zároveň aj vecný a finančný rozsah prvej objednávky. Táto objednávka bola schválená viac ako 4 mesiace od nadobudnutia účinnosti rámcovej dohody k projektu EDUNET_SK.

Tabuľka č.2: Plán čerpania finančných prostriedkov projektu EDUNET_SK

Druh služby	Celková cena v eurách	Plánovaný % podiel služby na celkovej cene
Služby 1 – Telekomunikačné a dátové služby (celková cena za 48 mesiacov)	47 171 971,58	73 %
Služby 2 – Zriaďovací poplatok dátových služieb pre lokalitu A, B (celková cena za zriadenie/jednorazový poplatok)	3 769 731,00	6 %
Služby 3 – Centrála EDUNET_SK (celková cena za 48 mesiacov)	6 867 612,29	11 %
Služby 4 – Implementácia IKT zariadení na koncových lokalitách (celková cena za 48 mesiacov)	5 199 120,07	8 %
Služby 5 – Asistenčné služby zariadení (služby IT administrátora, WIFI a LAN administrátora, administrátora serverov (celková cena za zariadenie /jednorazový poplatok)	1 351 236,00	2 %
Spolu	64 359 670,94	100 %

Zdroj: MŠVVaŠ SR, vlastné spracovanie NKÚ SR

Prehľad plánu zmluvne deklarovaných cien za jednotlivé Služby 1 – 5, ktoré boli predmetom zákazky, prezentuje tabuľka č. 2 „Plán čerpania finančných prostriedkov projektu EDUNET_SK“.

Z celkového objemu plánovaných finančných prostriedkov 64 359 670,94 eur bolo k 31. 12. 2023 vyčerpaných 33 078 677,25 eur, čo predstavuje 51 % z plánovaného objemu finančných prostriedkov. Čerpanie finančných prostriedkov za jednotlivé služby (po rokoch) je uvedené v tabuľke č. 3 „Prehľad čerpania finančných prostriedkov“

Tabuľka č. 3: Prehľad čerpania finančných prostriedkov

Objem finančných prostriedkov v eurách						
Rok	Služby 1	Služby 2	Služby 3	Služby 4	Služby 5	spolu za rok
2019	46 639,68	172 737,00	143 075,26	44 450,22	19 645,08	426 547,24
2020	3 833 149,26	2 692 665,00	2 003 053,59	3 259 106,54	426 794,76	12 214 769,16
2021	7 105 875,96	213 381,00	1 716 903,12	654 148,06	58 719,36	9 749 027,50
2022	8 149 726,93	203 220,00	1 716 903,12	520 689,66	97 793,64	10 688 333,35
Spolu	19 135 391,83	3 282 003,00	5 579 935,09	4 478 394,48	602 952,84	33 078 677,25

Zdroj: MŠVVaŠ SR

Ceny telekomunikačných a dátových služieb, ktoré tvoria 73% z celkovej výšky Rámcovej dohody, podľa veľkosti škôl a rýchlosti pripojenia sú uvedené v nasledujúcej tabuľke č. 4

Tabuľka č. 4

Počet žiakov školy	nad 600	od 401 do 600	od 251 do 400	od 51 do 250	do 50
Minimálna rýchlosť pripojenia Mbit/s	400	200	75	30	10
Pravidelný mesačný poplatok dátových služieb v eurách	216	163	107	96	88

Zdroj: MŠVVaŠ SR, vlastné spracovanie NKÚ SR

Zmena vo financovaní projektu EDUNET_SK nastala podpisom zmluvy o nenávratnom finančnom príspevku dňa 1. 12. 2022, v rámci Operačného programu integrovaná infraštruktúra. Výška oprávnených výdavkov predstavovala sumu 43 403 259,38 eur. V nadväznosti na uvedené ministerstvo ku dňu 30. 5. 2023 požiadalo o refundáciu výdavkov za obdobie pandémie Covid 19 formou žiadostí o platbu v celkovej výške 30 712 126,45 eur.

Vyhodnotenie plnenia opatrení z kontrol NKÚ SR v oblasti projektu Infovek 2

NKÚ SR vykonal na ministerstve školstva v roku 2021 kontrolu pre „Stanovisko k návrhu štátneho záverečného účtu za rok 2020“. Na základe výsledkov tejto kontroly, uvedených v protokole o výsledku kontroly, ministerstvo prijalo opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Správu o plnení prijatých opatrení predložilo ministerstvo v termíne stanovenom v zápisnici o prerokovaní protokolu.

Na základe detailného preverenia a vyhodnotenia plnenia opatrení NKÚ SR konštatuje, že **zo šiestich opatrení boli splnené dve opatrenia a štyri opatrenia neboli hodnotené**. Pri štyroch opatreniach, ktoré neboli hodnotené, ministerstvo neprijalo žiadne opatrenia, pretože nešlo o nedostatok, v rámci ktorého by došlo k porušeniu právnych predpisov.

Projekt Infovek prebiehal na ministerstve od roku 1999 a bol zameraný na zabezpečenie pripojenia škôl do internetu, a to vrátane nevyhnutnej lokálnej infraštruktúry, vybavenia škôl výpočtovou technikou, dodávky základného vzdelávacieho obsahu a zaškolenia učiteľov pre prácu s informačnými technológiami.

Ministerstvo centralizovane zabezpečovalo školám možnosť pripojenia na internet. Táto služba bola realizovaná prostredníctvom projektu Infovek 2 v nadväznosti na Zmluvu o dielo uzatvorenú k 2. 12. 2010. Projekt Infovek 2, ktorého zmluvné trvanie uplynulo 27. 9. 2015, mal byť nahradený komplexnejším riešením pod názvom EDUNET_SK. Zmluva s dodávateľom nového riešenia Swan, a.s. nadobudla účinnosť až 5. 10. 2018 a prvé školy

boli do projektu EDUNET_SK zapojené až v októbri 2019. Zavádzanie projektu EDUNET_SK prišlo s niekoľkoročným meškaním a centralizované pripojenie škôl do internetu bolo zabezpečované predĺžovaním zmluvného vzťahu s pôvodným poskytovateľom služby prostredníctvom projektu Infovek 2. Tento stav viedol k **uloženiu zatiaľ troch pokút od ÚVO v súhrnnej výške 1 269 760,98 eur.**

ÚVO na základe vykonaných kontrol uložilo pokuty ministerstvu školstva z dôvodu zadania nadlimitnej zákazky na predmet „*Pokračovanie poskytovania dátových služieb v rámci projektu Rozvoj informatizácie regionálneho školstva (Infovek 2) na dobu nevyhnutnú do doby implementácie zákazky EDUNET_SK*“ postupom priameho rokovacieho konania podľa zákona o verejnom obstarávaní bez splnenia podmienok na jeho použitie. Ministerstvo prvú pokutu vo výške **790 712,20 eur** uhradilo dňa 18. 9. 2018. V roku 2019 uložil ÚVO ministerstvu druhú pokutu, a to v celkovej výške **250 899,07 eur**. Ministerstvo túto pokutu v uloženej výške uhradilo dňa 25. 9. 2019. Dňa 18. 11. 2020 vydal ÚVO ďalšie rozhodnutie o uložení pokuty v celkovej výške **228 149,71 eur** z dôvodu, že od **júla 2019 ku dňu začatia správneho konania, t. j. ku dňu 21. 7. 2020** ministerstvo pokračovalo vo využívaní služieb podľa zmluvy k projektu Infovek 2.

Ministerstvo podalo 1. 4. 2021 „*Správnu žalobu vo veciach správneho trestania a návrh na priznanie odkladného účinku žaloby*“ proti ÚVO na Krajský súd v Bratislave. Tento súd uznesením zo dňa 21. 12. 2021 nepriznal žalobe odkladný účinok, ktorý by pozastavil účinky vydaného rozhodnutia o uložení pokuty, a teda ministerstvo je povinné uloženú pokutu v celkovej výške 228 149,71 eur uhradiť. Konanie o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia nebolo do ukončenia výkonu kontroly právoplatne skončené.

Ministerstvo listom zo dňa 30. 6. 2021 vypovedalo zmluvu k projektu Infovek 2. Vypoveď bola doručená poskytovateľovi služieb dňa 4. 10. 2021. **Predmetná zmluva bola ukončená ku dňu 18. 10. 2021.**

Kontrolou bolo zistené, že ministerstvo aj po uložení tretej pokuty vo výške 228 149,71 eur, t. j. po 21. 7. 2020 naďalej pokračovalo vo využívaní služieb. V tejto súvislosti začal ÚVO (Oznámenie o začatí konania zo dňa 29. 7. 2021) ďalšie, v poradí **štvrté konanie** vo veci správneho deliktu podľa zákona o verejnom obstarávaní za to, že ministerstvo od júla 2020 ku dňu začatia tohto správneho konania pokračovalo vo využívaní služieb podľa zmluvy k projektu Infovek 2. Z dôvodu prebiehajúceho konania na Krajskom súde v Bratislave vo veci žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia ÚVO, ktoré v súčasnosti stále nie je právoplatne skončené, ÚVO vyššie uvedené konanie prerušil rozhodnutím zo dňa 10. 9. 2021.

Žiadna z udelených pokút, ktoré uložilo ÚVO ministerstvu, nebola prerokovaná škodovou komisiou, napriek tomu že ministerstvo disponuje k tomuto účelu interným riadiacim aktom, v ktorom má pokutu definovanú ako škodu.

Keďže ministerstvo napriek uloženým pokutám v celkovej výške 1 269 760,98 eur pokračovalo v plnení na základe zmluvy k projektu Infovek 2 až do jej vypovedania ku dňu 18. 10. 2021, existuje **vysoké riziko** zaťaženia rozpočtu ministerstva ďalším možným sankcionovaním zo strany ÚVO.

Vyhodnotenie dotazníka

NKÚ SR v máji 2023 oslovilo vybrané školy formou dotazníka na účel zistenia výšky priemerných mesačných nákladov škôl, súvisiacich s pripojením do projektov poskytovaných centrálnou ministerstvom školstva, ako aj miery spokojnosti škôl s internetovým pripojením. Pre výber vzorky boli použité údaje z [Registra škôl a školských zariadení](#) platné k septembru 2022. Z celkového počtu 3 584 základných škôl, stredných odborných škôl a gymnázií boli vybrané školy na základe nasledovných kritérií.

Veľkosť vzorky minimálne jedno percento zo základných, stredných odborných škôl a gymnázií.

Územné členenie v každom kraji min 6 škôl z toho

- minimálne dve základné školy
- minimálne jedna stredná odborná škola
- minimálne jedno gymnázium

Zapojenie do projektov a to

- v rámci každého kraja minimálne jedna škola z projektu SANET do škôl (SADOS)
- minimálne jedna škola z projektu digitálne učivo na dosah (DUD) pre okresy, v ktorých bol realizovaný

V celej vzorke minimálne štyri školy podľa počtu žiakov jednotlivých škôl (Rozdelenie podľa počtu žiakov školy bolo definované v projekte EDUNET_SK) a to

- do 50 žiakov
- od 51 do 250 žiakov
- od 251 do 400 žiakov
- od 401 do 600 žiakov
- nad 600 žiakov

V rámci kritérií na výber vzorky škôl boli porovnané adresy obcí so [Zoznamu bielych miest za rok 2019](#) s adresami sídiel škôl. V tomto zozname sú uvedené obce Slovenska, ktoré nie sú pokryté internetom s rýchlosťou min 30Mbit/s. Ide o **indikatívny zoznam obcí** z pôvodnej sledovanej množiny 1808 "bielych miest", **ktoré k septembru 2019 ešte nemajú pokrytie rýchlym internetom** v zmysle zvolenej metodiky NGA. Zoznam vychádza z dát operátorov, ktoré sa v čase môžu dynamicky meniť. Žiadna škola okrem školy v **obci Tuhrina** v okrese Prešov sa nenachádza v bielych miestach.

Z analýzy dotazníka vyplýva, že výška priemerných mesačných nákladov škôl za pripojenie do projektu Sanet do škôl predstavuje 47,98 eur, do ostatných centrálnie zabezpečovaných projektov (Infovek 2, Digitálne učivo na dosah a EDUNET SK) nula eur a za pripojenie prostredníctvom iných poskytovateľov internetového pripojenia 29,06 eur.

Miera spokojnosti s internetovým pripojením bola vo všetkých prípadoch viac ako 80 %, pričom najvyššia spokojnosť bola deklarovaná v prípade pripojenia do projektu Sanet do škôl, ako aj v prípade iných poskytovateľov, a to 94 %. Naopak, najnižšiu mieru spokojnosti uvádzali oslovené školy pri pripojení do projektu Infovek 2.

V 85% percentách škôl využívajúcich centrálnie projekty bola stanovená zodpovedná osoba za riešenie problémov súvisiacich s využívaním pripojenia do internetu.

Z dotazníka vyplynulo, že školy zapojené do centrálnych projektov v 35% prípadov využívali pripojenie do internetu aj od iných poskytovateľov.

Záver

V rámci **projektu Infovek 2** ministerstvo uzavrelo zmluvný vzťah so spoločnosťou Slovak Telekom, a.s. zo dňa 25. 9. 2015 v dohodnutej ročnej výške **5 778 281,52 eur**, ktorého predmetom bolo poskytovanie verejných služieb (pripojenie do VPN a do internetu, a skvalitnenie informačno-komunikačných technológií – služby). **Celkové finančné prostriedky boli navýšené o čiastku 1 269 760,98 eur za tri pokuty**, ktoré ministerstvu boli uložené zo strany ÚVO. **Ministerstvo ani v jednom prípade nepreverilo dodržanie finančnej disciplíny so zreteľom na vyvodenie zodpovednosti za uvedenú škodu a neprijalo ani žiadne opatrenie na následné minimalizovanie predmetného rizika.**

Obsahom **projektu Digitálne učivo na dosah** nie je digitálna forma učiva – digitálne učebnice, ale infraštruktúra - informačný systém, centrálny bod pre riadenie prístupu k digitálnemu vzdelávaciemu obsahu rezortu školstva a tretích strán a vybudovanie a prevádzka dostatočne výkonnej vyhradenej siete ministerstva v jednotlivých regionálnych školských zariadeniach pre prístup k vzdelávaciemu obsahu pre školy. Tento informačný systém a sieť boli uvedené do prevádzky v marci 2016 a ministerstvo **v roku 2021 ukončilo ich prevádzku v 217 – tich školách. Následne v apríli 2021 pre tieto školy objednalo pokračovanie poskytovania služieb prístupu k vzdelávaciemu obsahu a internetu cez projekt EDUNET_SK.**

V súvislosti s **projektom EDUNET_SK**, ministerstvo uzavrelo zmluvný vzťah so spoločnosťou SWAN, a. s., ktorej predmetom bolo poskytovanie telekomunikačných, dátových služieb a služieb centrálného manažmentu virtuálnej privátnej siete pre školy v čiastke **64 359 670,94 eur**. **V tejto zmluve jednak neboli relevantne stanovené**

merateľné ukazovatele pre hospodárne a účinné použitie predmetných finančných prostriedkov - objem uvedených finančných prostriedkov bol dohodnutý pre neurčitý počet škôl t.j. pre školy, ktoré o túto službu prejavia dobrovoľný záujem **a jednak ministerstvo pri podpise zmluvy nemalo schválené predmetné finančné prostriedky v rozpočte kapitoly ministerstva.**

Vzhľadom k tomu, že zo strany ministerstva **nie je schválená** žiadna dlhodobá, ani strednodobá stratégia poskytovania internetových služieb v školách po ukončení projektu EDUNET_SK je tu riziko opakovania chýb z minulosti, kedy zadanie pre projekt EDUNET_SK nebolo včas pripravené, **čo viedlo k nezákonnému predĺžovaniu projektu Infovek 2.** Školám zapojených do projektu EDUNET_SK skončí po 48 mesiacoch pripojenie do internetu, to znamená že postupne bude odpojených od tejto služby v rokoch 2023 až 2026 všetkých 2939 škôl. V podregistri škôl, školských zariadení a elokovaných pracovísk vedených ministerstvom školstva je evidovaných celkovo 20 tisíc subjektov.

Najväčší garanti IT projektov v SR podľa objemu financií k októbru 2023 sú MIRRI SR s plánovanými výdavkami vo výške 496 mil. eur, MV SR s výdavkami 492 mil. eur a **MŠVVŠ SR s výdavkami vo výške 269 mil. eur, ktoré je zároveň gestom najdrahších IT projektov.** Tieto projekty sú **vysoko rizikové** hlavne z hľadiska neehospodárneho nákupu HW komponentov a slabému naplneniu reálnych potrieb škôl.

Projekt	Investičné náklady	Náklady na prevádzku	Zdroj financovania
Digitálne vybavenie škôl	122,8 mil. eur	173,5 mil. eur	POO
Digitálna infraštruktúra škôl	68,6 mil. eur	38,7 mil. eur	POO

Najdrahšie projekty sú financované v rámci Investície 1 Komponentu 7 POO a sú zamerané na podporu digitalizácie základných a stredných škôl. Investícia sa skladá z dvoch hlavných projektov – projekt Digitálne vybavenie škôl a projekt Digitálna infraštruktúra škôl.

V rámci projektu **Digitálne vybavenie škôl** s investičnými nákladmi 122,8 mil. eur budú školám nakupované prostriedky ako napríklad notebooky pre učiteľov, tablety pre žiakov či projektory do tried. Nakupované zariadenia a licencie majú pomôcť vo vzdelávaní vyše 680-tisíc žiakom a 51-tisíc učiteľom. Náklady na prevádzku vo výške 173,5 mil. eur za osem rokov (z toho 119,5 mil. eur obnova zariadení) nie sú v projekte zahrnuté, financovanie prevádzky má byť v gescii škôl. Ďalšie vyvolané náklady – 38,4 mil. eur na zriadenie Delivery Unit a dodatočných školských koordinátorov – majú byť financované z iných projektov. Merateľným cieľom do konca roka 2025 je zvýšenie počtu škôl s plným vstupným digitálnym vybavením na 90 % z pôvodných 30 %.

Ďalší projekt – **Digitálna infraštruktúra škôl** má zabezpečiť na všetkých školách infraštruktúru pre vysokorychlostné internetové pripojenie. Investičné náklady tohto projektu sú 68,6 mil. eur, prevádzkové náklady na obdobie 10 rokov sú 38,7 mil. eur. Súčasťou investičných nákladov je nákup technologických zariadení a zabezpečenie inštalčných a konfiguračných prác. Súčasťou prevádzkových nákladov na obdobie 10 rokov vo výške 38,7 mil. eur s DPH je aj obnova zariadení v siedmom roku vo výške 33 mil. eur s DPH.

V týchto dvoch projektoch evidujeme viaceré významné riziká. V súvislosti s vysokými plánovanými prostriedkami sú aj vysoké prevádzkové náklady na udržateľnosť výsledkov projektu a riziko neehospodárneho nákupu HW komponentov. Projekty sú navrhnuté na plošné vybavenie škôl a nie sú adresné. Efektívnejšie je zacieliť ich na žiakov, ktorí majú najväčšie problémy s technickým vybavením. Taktiež jednotné vybavenie všetkých škôl nereflektuje na ich zameranie a individuálne požiadavky v parametroch dodávaných zariadení.

Monitorovanie povinností poskytovateľov služieb prístupu do internetu na Slovensku vykonáva [Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb](#), ktorý každoročne uverejňuje správu o ich monitorovaní a súvisiacich zisteniach. Taktiež na svojom webovom sídle zverejňuje [porovnávač cien širokopásmového prístupu do internetu](#). [V poslednej svojej správe](#) uvádza, že **nediskriminačnú službu prístupu do internetu** prostredníctvom pevných káblových alebo bezdrôtových pripojení poskytovalo ku koncu roka 2022 na Slovensku **703 poskytovateľov** služieb prístupu k internetu. Je namieste zodpovedať jednak na otázku, či pri tomto počte poskytovateľov je potrebné objednávať **túto službu prístupu do internetu centrálnu od jedného poskytovateľa**

na základe dobrovoľnosti škôl a viazať ju na ďalšie služby a jednak na otázku bezpečnosti tohto prístupu v nadväznosti na [Národnú koncepciu ochrany detí v digitálnom priestore](#). Ak naďalej bude využívanie služby na dobrovoľnej báze, vznikne tu riziko, že nebude využívaný maximálny potenciál ponúkanej služby.

Reakcia kontrolovaného subjektu

Kontrola bola ukončená protokolom o výsledku kontroly. MŠVVaŠ SR nepodalo námietky k protokolu o výsledku kontroly proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. NKÚ SR uložil kontrolovanému subjektu, aby prijal opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a predložil správu o ich plnení. NKÚ SR bude plnenie prijatých opatrení monitorovať a vyhodnocovať.

Kontakt

Najvyšší kontrolný úrad SR

Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ +421 250 114 911
✉ info@nku.gov.sk

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

Stromová 1
813 30 Bratislava
☎ +421 259 374 111
✉ info@minedu.sk

Zoznam použitých skratiek

Skrátený názov	Úplné znenie
IT	Informačné technológie
Koncepcia	Koncepcia informatizácie a digitalizácie rezortu školstva s výhľadom do roku 2020
MŠVVaŠ SR, ministerstvo, ministerstvo školstva, kontrolovaný subjekt	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MIRRI, MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
NASES	Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
RD k projektu EDUNET_SK/Rámcová dohoda	Rámcová dohoda/zmluva o poskytovaní elektronických komunikačných služieb uzatvorená dňa 03.10. 2018 č.0994/2018
SR	Slovenská republika
ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
ÚV SR, úrad vlády	Úrad vlády Slovenskej republiky
Združenie SANET, združenie	Združenie používateľov Slovenskej akademickej dátovej siete SANET, so sídlom Vazovova 2757/5, 81107, Bratislava - mestská časť Staré Mesto, Slovenská republika, IČO: 17055270